

v trnovski vasi
»tovarna« mesa –
za in proti

Na travniku, koder kaže puščica, naj bi bili novi Emonini hlevi – takorekoč tlik za šolo in na robu Trnovske vasi.

Trnovska vas je med Ptujem in Lenartom v Slovenskih goricah, v Pesniški dolini. Ti kraji – poleg Trnovske vasi tudi Vitorinci, Biž, Gočova, Senarska itd. – in pokrajine še kažejo podobo idiličnosti, daslavno je tudi nje, kibuj temu da so uradno prekriti z belo liso nerazvitetosti, že zaznamovali napredok. Predvsem se je precej spremnila podoba pokrajine, zakaj v nekaj dokaj zamočvirjenem pesniško dolino so že pred leti posegli s težkimi stroji in jo osušili. In prav ta osušitev oziroma novi hektarji zemlje, ki se ponujajo za obdelavo, so posreden vzrok, zakaj večina prebivalcev Trnovske vasi danes nima mirnega spanja.

NOV PRISPEVEK H KMETOCIDU?

Ugotovitev je na prvi pogled protištevna. Kateri kmet se namreč ne bi veseli še več obdelovalne zemlje. A v tem primeru stvari ne tako preprosta. Prvič, teh tisoč „novih“ hektarjev je last podjetja, namreč tozda Kmetijsko društvo Ptujsko polje, ki sodi v Kmetijskemu kombinatu Ptuj, ta pa je zapet pod streho Emone. In drugič, na teh površinah bi se dalo pridelati veliko živilske krme, zato so v Ptujskem polju odločili, da bodo zgradili tri velikanske hleva za niz manj kot 1300 govejih pitancev.

Prav, bi zagotovo rekli Trnovčani, da ne bi bilo vmes nevšečnosti, s katero se nikakor nečejo sprijezniti. Hlevi se silos vred namreč hčajo zgraditi na samem robu Trnovske vasi, takorekoč na vaski gmejni, le nekaj deset metrov stran od osnovne šole in prve stanovanjske hiše. S tem pa krajani nikakor ne soglašajo in so to jasno in glasno povedali tudi na nedav-

vni javni tribuni, ki jo je v Trnovski vasi pripravila ekološka skupina pri OK ZSMS v Ptaju. Pomeni torej, da vsečani v svojem nasprotovanju oziroma zahtevajo niso osamljjeni.

–Hlevi s toljško koncentracijo živine bi prinesli kraju cel kup hvalnih nevšečnosti,– pravi Angela Fras, učiteljica na osnovni šoli. –Smrad, hrup, nenehni prevozi skoz vasi, mrčes in hudo načeta pokrajinska podoba naše vasi oziroma njene okolice, vse to bi hlevi prinesli s seboj, s tem pa ni mogoče soglasiti.– Pritegnil ji je tisti njen kolega Karel Vurcer, potem pa ju je mlajši Marjan Trancar, katerega mlin in stanovanjska hiša bi bili novim hlevom najbližja objekta, in ki je vse bolj seveda v šolski zbornici, –podražil, češ, še šola je proti napredku. Toda Karel Vurcer je bil hiter in določen v odgovoru. –Napredkuje vsečan, da bi pridelal do nepovratnih sredstev, medtem ko naš kmet zaradi tega ne bo nič bolj razvit.«

Angela Fras vidi v pripravah na to investicijo še eno nakano: –Ker naj bi zanj pribel denar tudi iz republikega skladka za nerazvite, sumit, da kmetijski kombinat investira v ta področja predvsem zato, da bi pridelal do nepovratnih sredstev, medtem ko naš kmet zaradi tega ne bo nič bolj razvit.«

ce, pa sem še njega vprašal, kaj meni o morebitni gradnji hlevov v Trnovski vasi. A se je spremeno izmaknil: –Jaz nic ne mislim.«

Nato je Marjan Trancar v pogovoru, ki je bil nevezan, začel strelijati iz težjih kalibrov:

–Meni se zdi, kot da bi kmete radi res povsem iztrebili. Tu hčajo zgraditi tak megalomanski objekt, po drugi strani pa so stočija v zasebnih hlevnih prazni. Tiste milijarde na kmetijski kombinat raje razdeli med kmete, pa bodo ti zani pitali živilo. Tako se mi zdi, kot da hočejo ljudi samo razjeziti, da bi pokazali zobe, potem pa lop po njih v duhu »molči in trpi.«

Angela Fras vidi v pripravah na to investicijo še eno nakano: –Ker naj bi zanj pribel denar tudi iz republikega skladka za nerazvite, sumit, da kmetijski kombinat investira v ta področja predvsem zato, da bi pridelal do nepovratnih sredstev, medtem ko naš kmet zaradi tega ne bo nič bolj razvit.«

Iz šole je Angela Fras na mojo željo telefonirala v bližnji obrat tozda Ptujsko polje, da bi prisel še njegov vodja Martin Petrovič. Čez čas je prišla v zbornico neke druge »irtiske« in rekla, da z vodjem očitno ne bo nič, ker ga je videla, da se je nekam odpeljal s svojo katico. In sem se zapeljal v Dornavo, kjer ima Ptujsko polje – takoj za grščino – svoj sedež. Sprejel me je direktor Franc Soršak in že takoj na začetku izdal, da je človek velike energije in da se – ko gre za hleva v Trnovski vasi – »ne bo pustil kar lačo«. Čez čas je prišel še Martin Petrovič in me pokaral, kam da sem takoj hitro seli in da »se cug počaka pet minut«. Da je moral ravno tedaj nujno oditi na komandirje poziv, ker je bil neki avto v grabi, a »ni bilo nič resnega«. Tisti da je res bila šoferska smrta. V Dornavo grede sem tudi sam prasknil ob nekoga »sopeja« (Fiat 126).

ZAJETNA ZADEVA

No, Franc Soršak je o gradnji hleva povedal naslednje: »V javnosti kroži podatek, da mislimo graditi hleva za 1500 govejih pitancev, v resnicah pa gre le za 1300 stočišč. Zgradiли bomo tri hleva, od katerih vsak dolg po 75 metrov. Dve bosta široka 25 metrov in v njiju bo naenkrat po 500 živali, tretji pa širok 15 metrov in v njem bo hkrati 300 pitancev. Poleg bosta še silos, od katerih bo tudi vsak dolg 75 metrov, manjši, ki bo namenjen hrambi ūrotu, pa bo dolg 15 metrov. Sedanja vrednost celotne investicije je do dve in pol do 3 milijarde dinarjev. Investitorji bomo tozda Ptujsko polje in Emoniška Mešna industrija v Zalogu, kakihani deset odstotkov denarja pa naj bi pritrliko iz sredstev, namenjenih za nerazvite. Za gradnjo smo se odločili, ker so goveji pitanci odlično izvzorno blago, in nas ne bo relik izvz Jugov, ampak Luh.« Za Trnovčko vas smo se odločili, ker imamo tam okrog kakihanih 1000 hektarjev zemlje, ki pa je nujno treba izdatno gnajti, saj je tista zemlja slabša, ker je bila nekoč močvirje.«

Soršaka spomnimo na nekatere poudarki iz javne tribune v Trnovski vasi, ki govorijo proti namernavani gradnji. Tako je več udeležencev menilo, da bo prav gnojevanje eden največjih problemov, sa bo Trnovska vas in zlasti bližnjo šolo ovila v nenehni smrad. Direktor pa odločno zaniha: –Za razliko od podobnih hlevov v Sobetincu, kjer imamo tudi 1300 pitancev in je baten za gnojevko odprtga tipa, bo ta v Tr-

novski vas ostala pod rešetkastim dnom hlevov in le dvakrat letno jo bomo črpali in peljali na polja. Takrat bo res nekaj dni smrdelo, ampak nič bolj ni na polja.«

Takrat, ko gre za hleva v Trnovski vasi – »ne bo pustil kar lačo«. Čez čas je prišel še Martin Petrovič in me pokaral, kam da sem tako hitro seli in da »se cug počaka pet minut«. Da je moral ravno tedaj nujno oditi na komandirje poziv, ker je bil neki avto v grabi, a »ni bilo nič resnega«. Tisti da je res bila šoferska smrta. V Dornavo grede sem tudi sam prasknil ob nekoga »sopeja« (Fiat 126).

obravnavane stroške za kakihnih 20 odstotkov, in to predvsem zavojlo zaposlitve do datnega čuvaja.«

Karel Vurcer opozarja, da bili hlevi in silosi hudo prizadele po dobro Trnovske vasi. Bill bi prav zaprav takšni kot srednje velika tovarna. Hlevi nameč po vrnjeni zasnovi niso nič drugača kot velike in dolge dvorane, silosi pa velenki betonski bazeni.

IZPRAZNITEV KMEČKEGA PROSTORA

glede socio-ekonomske upravnosti investicije v Trnovski vasi.

Med drugim je dejal:

»Kmetje v ptujski občini so priznano dobrji goveda in s tem ka kmetijski kombinat širi končno fazo procesa pitanja, kmetom pravzaprav jemlje možnost dohodka. Vedeti je treba, da so tamkajšnje kmetje zmožne spati prav tako kakovosten pitanje za izvor kot družbeni sektor. Poleg tega ima KK Ptuj premaso zemlje za oskrbo vse svoje živine, to velja že posebej za svinjsko farmo v Draženčih, ki je poleg vsega že ekološko izredno neprimerena.«

Drug razlog, ki ne govor v prid naložbi v Trnovski vasi, so govedorejski trendi v evetu. Se posebno v zahodni Evropi je kmetijska politika takšna, da se govedoreja razvija v manjših, družinskih enotah, kjer imajo največ po 100 do 200 pitancev. S tem med drugim onemogočijo, da bi kmetijske korporacije kmetom zasebnikom odzidale dohodek. Ukrep je torej ekonomski in sociálni hkrati. V ZR Nemčiji, Švici ali Avstriji tako velikih hlevov, kot jih naščrtujejo v Ptaju, ni, jih pa ne manjka v vzhodni Evropi in tudi pri nas. Emone je denimo prodala iznajevanje za velike svinjske farme v Vzhodno Nemčijo in sedaj imajo tam z njimi obupne ekološke probleme. Sicer pa pri nas nič bolj.«

Glede na vse to in upoštevajoč dejstvo, da ima ptujski kmetijski kombinat že okrog 4000 stočišč za goveje pitance, pa upoštevajoč okoliščino, da v ptujski občini ne manjka kmetij, kjer izvrsto obvladajo pitanje goveda, prav ročam, naj v Ptujskem polju opustijo razmisljanje o gradnji v Trnovski vasi in naj ta denar raje namenijo krepitvi zasebnih kmetij, pospeševanju investicijsko-kreditnih odnosov. Tudi v tem primetu bo dovolj kakovosten pitancev in dohoda, hkrati pa bo nastala korist, ki je v denarju ni mogoče izmeriti.«

BRACO ZAVRNICK

